

Ruperti Abbat̄is Tvitiensis, Summi Disertissimi Theologi, sacris du[n]taxat literis omnia probantis, in XII. prophetas minores, Commentariorum Libri XXXII

Rupert <von Deutz>

[Köln], M. D. XXVII.

VD16 B 3835

Cap. XI. Aperi Libane portas tuas, [et] comedat ignis cedros tuos. Ulula abies , quia cecidit cedrus, quoniam magnifici vastati sunt. Ulalate quercus Basan, quia succisus est saltus munitus. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71859](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71859)

& odio habens absque ulla causa, quia uidelicet hō diabolum de celo ruere non fecerat
 ¶ Porro terra Galaad & Libani terra est pmissio- nis, interpretaturq; Galaad acerus testimo-
 niū, Libanus autē candidatio, quibus nominibus martyres. i. testes, & oēs candidæ confessio-
 nis sanctos significare perspicuū est. Igitur reuertent ait: Et reducam eos de terra Aegypti,
 & de Assyrīs congregabo eos, & ad terrā Galaad, & Libani adducam eos, & non inueniet
 eis locus. i. ad me conuertent, sicut scriptū est: Reminiscet & conuertentur ad dñm omnes
 fines terræ, & ego de præsentī seculo nequam ereptos, de potestate malignoꝝ spirituum li-
 beratos, cōgregabo eos, subauditur in unum (sicut Euangelista dicit) ut filios dei, qui dispe-
 serant, congregaret in unum, & adducam eos ad terram uiuētium, quæ terra est Galaad &
 Libani. i. martyrum & omnium sanctoꝝ, & tanta erit multitudo eoz, ut æstimatione huma-
 na non possit inuenire, quis uel quantus sit locus, qui sufficere queat illis ad habitandum,
Et transibit in maris freto, & percutiet in mari fluctus. Et confundentur omnia
profunda fluminis, & humiliabitur superbia Assur, & sceptrum Aegypti recedet.
Confortabo eos in domino, & in nomine eius ambulabunt dicit dominus. Ad
 huc detinet in cōtemplatōe mysterij quo miserat nos, dicendo: Et reducā eos de terra Aegy-
 pti. Nō obscura sed notissima est paruulis quoq; ecclesiæ filijs, illa spiritualis intelligētia, qd
 sicut Israhel de Aegypto per mare rubrū, merso Pharaone cum curribus & equitibus eius,
 ascēdit ad possidendā terrā, quā dñs illi dare decreuerat, quod & fecit: ita electoꝝ uniuersis
 de præsentī seculo ascendēs, nō aliter q̄ per sacramentū baptismi ad illā terrā uiuentū po-
 uenit: dimerso. i. abnegato diabolo, & uniuersis pompis eius, in uirtute eius sacramēti. Cō-
 ergo dicit: Et trāsibit in maris freto, subauditur dñs, & percutiet in mari fluctus, & cōfundent oīa
 profunda fluminis, & humiliabitur Assur supbia, & sceptrū Aegypti recedet. Pulchre cōcipi-
 dit quasi narrationē propheticā, narrationē opoz misericordiæ & miseratōis, quā sic incepit
 rat tu quoq; in sanguine testamenti tui emisisti uinctos tuos de lacu in q̄ nō est aqua. Nam &
 transibit in maris freto, & percutiet in mari fluctus, qd aliud est nisi & perficiet illud, quod in
 diuisione maris rubri significabat, quādo uirgā suā iubente dño Moyses eleuauit sup maris
 fluctus, & recessit sceptrū Aegypti, subauditur percussum uirga Moysi, nec potuit filios Isra-
 hel persequi: Plura hinc dici poterant, nisi quia sicut iam dictū est, fere omnibus notum est illi
 us facti mysterium, & qui nota diutius tractat, affert legēti fastidiū, ergo cætera psequamur
Aperi Libane portas tuas, & comedat ignis cedros tuos. Ulula abies, quia cecidit
cedrus, quoniam magnifici vastati sunt. Ululate quercus Basan, quia succi-
sus est saltus munitus. Glor ululatus pastorum, quia vastata est magnificentia eor-
um. Glor rugitus leonum, quoniam vastata est superbia Jordanis. In ueritate uig-
 dñi (ait Psalmista) misericordia & ueritas. Item: Misericordiā & iudiciū cantabo tibi dñe. Se-
 cundū hæc duo hic locus prophetiæ diuidit. Nam ab eo qd ait lōge superius: & factū est uer-
 bum dñi ad me dicēs: Ieiuniū quarti & ieiuniū quinti, & cætera usq; ad id, qd nūc dicitur: Aperi
 Libane portas tuas, cū cetera ferē pmissa misericordiæ fuerūt, q̄ nūc ope impleta sunt, & ab eo
 qd dicit: Aperi Libane portas tuas, usq; ad id qd lōge inferius loquitur: brachiū eius ariditate
 siccabit, & oculus eius dexter tenebescēs obscurabit, cū cetera hæc terribilia ueritatis edicta, in
 stiꝝ iudicij documēta sunt. Quantū dulcedinis, quantū suauitatis atq; iocūditatis illic est in
 hoc dicto: Exulta satis filia Sion, iubila filia Hierlm. Et ecōtra quantū hic amaritudinis, quā
 tum acerbitatis & calamitatis eoz, qbus dicit: Aperi Libane portas tuas, & comedat ignis ce-
 cedros tuos, ulula abies, ululate quercus Basan. Ergo sicut hætenus misericordiā in illis, q
 crediderūt uel credūt, ita ex his q̄ sequunt iustū cōsideremus iudiciū sup illos, q non credide-
 rūt. Aperi (inqt) Libane portas tuas. Libanus q̄ mōte terra illa, nihil habuit uel habet excubi-
 tius, templū p̄senti loco significat, q̄ gēs illa nihil habet augustius. Aperi. i. claudere Roma-
 nis uel hostibus obserare nō ualeas, sed ingrediant secreta tua, & comedat ignis cedros tuos. i.
 tabulas cedrinās, tabulas deauratas. Puto ip̄m Libanū, hoc est, templū ppheticæ uocis ser-
 fisse imperiū, qm̄ ut Iosephus quoq; testat, imminente excidio portæ eius aperta: sunt absq;
 manu hoīm, Oriētalis (inqt) porta interioris tēpli, cū esset ænea atq; grauissima, & post me-
 diē uix à uiginti hoibus clauderet, ferisq; ferro iunctis obseraret, pestulosq; altos haberet in
 faxeū limē demissos, uno ppetuo lapide fabricatū, uisa est noctis hora sexta ip̄te patere.
 His autē

Terra pmissio-
tionis.

Psal. 27.

Iohā. 17

Marc. typus
baptismi

Supra. 9

Exo. 14.

CAP. XI

Psal. 24

Psal. 100

Supra. 8

Supra. 9

Iudicium dei
in reprobos.

Libanus pro
templo ponit

Iosephus de bel
lo Iuda. lib. 7
cap. 17.

His autem curriculo per custodes templi magistratui nunciatis, ascendit ille, uixque eam potuit claudere. Nec mirum. Imperabat enim haec uox diuina, uox prophetica: **Aperi Libane portas tuas, & tali apertione protinus fore aperiedas hostibus portas suas significabat.** Abies cui dicitur ulula & cedrus quae cecidit, illi principes, illi superbi fuerunt, quos aptius exprimit dicendo. Quoniam magnifici uastati sunt. Et pulchre sicut noie Libani templum, ita abietis & cedri noibus sumos iudaeorum, & principes designat sacerdotum, quos quoque abies & cedrus in Libano ita se extollebant & magnificabant in templo illo. Et quia per magnitudinem malorum non sufficit semel dixisse, repetit per paululum diuersis: **Uululate** (in gens) quercus **Basan**, quoniam succifus est saltus munitus. Adhuc autem magis ac magis inculcans, uox (inquit) ululatus pastorum, quia uastata est magnificentia eorum, uox rugitus leonum, quia uastata est superbia Iordanis. Quos abietes, cedros et quercus dixerat, eos tandem pastores & leones nuncupat, quoniam pastores erant noie pro sacerdotali officio, leones ope, quia praedam faciebant de populo. **Nomine saltus muniti, quae succifum et uocabulo Iordanis cuius superbia uastata esse dicit, multitudinem atque confidentiam designat populi Iudaici, in qua iam dicti principes sacerdotum sic erant feroces ut leones, sic rigidi atque superbi siue elati, ut quercus cedri atque abies.** Quis eiusmodi cedros atque abietum casum, quos quercuum succifionem non audierit? Cuius ad aures ululatus ille non puenit. **Uicque ad praesentem diem** (ait beatus Hieronymus) **perfidii coloni post interfectionem seruoque, & ad exercitum filii dei excepto planctu, prohibetur ingredi Hierusalem, & ut ruina eis liceat suae flere ciuitatis, praesidio redimunt, ut quae quondam emerant sanguinem Christi, emant lachrimas suas, & ne fletus quidem eis gratuitus sit.** Videas in die, quae capta est a Romanis, & diruta Hierusalem, uenire populum lugubre, conflueret decrepitas mulierculas, & senes pauperis annisque obditos in corpibus, et in habitu suo iram domini demonstrantes. **Profecto quae superius dixerat illis quae ieiunauerant & planxerant per septuaginta annos, propter exterminium quod fecerant Babylonij: Nunc quod ieiunium ieiunastis mihi? idem dominus multo magis, multoque saeuieris, istorum ululatum contemnit.** **Hec dicit dominus deus meus: Pasce pecora occisionis quae qui possederat, occidebant: et non dolebat, et uidebant ea dicentes: Benedictus dominus, quoniam diuites facti sumus. Et pastores eorum non parcebant eis, et ego non parca ultra super habitantes terram dicit dominus. Memoriter tenendum, quod ante iam diximus, quia sicut ea quae prius dicta sunt misericordiam sonant regis Sion & saluatoris Hierusalem, ita haec iudicium praedicant eiusdem regis et iudicis omnium.** **Propheta dicit: Hec dicit dominus deus meus, Pasce pecora occisionis. Paucis interiectis dicit dominus: Ego non parcam ultra super habitantes terram, quod idem est, ac si diceret, ego non pasca. Intellectu hic opus est, quomodo dominus dicat pasce, & dominus dicat non pascam. Nam si parum est, & si non uidetur idem esse, ego non parca, ac si diceret, ego non pasca postmodum manifestius dicit: Non pascam uos. Quod moritur, moriatur, & quod succiditur, succidatur. Proinde integrae litterae portione, quae postulat sensus, iam hic praescribere idoneum uidetur. Cum dixisset dominus deus: pasce pecora occisionis, quae qui possederat, occidebant & non dolebant, & uendebant ea dicentes: Benedictus dominus, diuites facti sumus, & pastores eorum non parcebant eis, cum (inquam) haec dixisset dominus, statim e contra dixit dominus: Et ego non parca ultra super habitantes terram. **Eccetrado homines unumquemque in manu proximi sui, et in manu regis sui, et non eruam de manu eorum, et non pascam pecus occisionis propter hoc o pauperes gregis. Et assumpsi mihi duas uirgas, unam uocaui de corem, et alteram uocaui funiculum et paui gregem. Et succidi tres pastores in meo se uino, et contracta est anima mea in eis. Siquidem anima eorum uariavit in me: et dixi: Non pascam uos. Quod moritur moriatur, et quod succiditur, succidatur, et relinquitur qui deuorent unumquisque carnem proximi sui.** Intellectu (inquam) ut iam diximus, hic opus est, quia dominus deus est, qui dicit: pasce pecora occisionis, & dominus deus est, qui dicit: ego non parcam ultra super habitantes terram, itemque dominus est, qui dicit: & pascam pecus occisionis, propter hoc o pauperes gregis, & dominus est, qui subinde loquitur, non pascam uos, quod moritur, moriatur, & quod succiditur, succidatur. ¶ Ut ergo intelligentiae melius pateat ostium, primo illud dicendum. Quia uidens dominus ciuitatem Hierusalem, fleuit super illam, dicens: Quia si cognouisses, & tu, & caetera. Porro ciuitas illa populus ille, pecus erat occisionis, id est, populus destinatus sempiternae morti, aeternae perditioni. Quid ergo erat homini Iesu Christo, quem propheta utique significat, dicens: Haec dicit**

Abies & Cedrus principes sacerdotum

Idem & pastores & leones dicuntur.

Vindicta in Iudaeos. Mat. 23.

Supra. 7.

Vnde hic in uerbis contra rietas

Lu. 19. 41. Pecus occisionis.

COMMENTA RVPER ABBA LIB III

Hæc dicit dñs deus meus: quid (inquã) illi super ciuitatem uel populũ eiusmodi, nisi dicere pasce pecora occisionis. Nam qm̄ in uno eodemq; Iesu Chfo, sicut duas naturas, ita duas scimus eẽ uolũtates, nõ dubiũ, quin scdm naturã humanã uoluntatẽ, qua & sup illos flere potuit, reseruari eosdem uoluerit. Sed quid esset illos reseruare: nisi pascere pecora occisionis. Nam quãto plures scaturirẽt de illius multitudinis luxuriosa carne uermiculi, tãto plures puenirẽt uictimã morti siue occisioni. Itaq; dicit idem dñs filius, siue dñs pater, siue dñs spũs sanctus. Ego nõ parcã ultra sup habitantes terrã. Sed quid? Ecce trado (ait) hoies unũquẽq; in manu proximi sui, ut uidelicet à semetipsis cedant & dilacerent sedit õibus intestinis inimicis scdm electionẽ Barrabã latronis & seditiosũ, quem dãnato principe pacis Iesu Christo, præelegerunt sibi, & in manu regis sui. s. Cæsaris, qui rex eorũ fuit, & esse debuit, scdm suam ipsorũ professionẽ, dicentiũ: Non habemus regẽ nisi Cæsarẽ. Iosephus scire uolentibus factis facere potest, q̄ uere in illa obsidione tradiderit eos, unũquẽq; in manu proximi sui, & in manu regis sui, & q̄ uere dixerit: & concident terrã, quanq; ueraciter addiderit adhuc, & nõ erum de manu eorũ. Attẽ ne omnino uoluntatis humanã, de qua iam dictũ est, fletus frustra prouenerit, qm̄ uidens ciuitatẽ sup illam fleuit, & pascã (ait) pecus occisionis, subauditur quãdraginta duobus annis, ut habeant tẽpus pœnitentiã, q̄ ex illis pœnitentiã agere uoluerint. Nam tot anni transierunt à passione dñi, usq; ad illud miserabile excidium. Occisionis illius causam in sacerdotes siue pontifices, miro modo redundare demonstrat, dũ præmissõ: pasce pecora occisionis subiungit. Quã qui possiderãt, occidebãt & nõ dolebãt, & uendebãt ea dicentes: Benedictus dñs, diuites facti sumus. Et ne dubiũ sit quos tangat, continuo subdit: Et pastores eorũ nõ parcebant eis. Ergo qui possederant, sacerdotes fuerunt auarissimi, & potiffices rapacissimi, & eiusmodi pastores animas occidebãt, & nõ dolebãt imò gaudebãt, qm̄ de occisione animarũ illorũ, aliquod emolumentũ pecuniã capiebãt, atq; hoc modo uendebãt, infelicẽ populũ tanq; possessionẽ suã, præoptantes de pereũtibus lucellum aliquod contrahere, q̄ de uiuentibus & Christum sequentibus suorũ detrimentum sacculorum, quod timebant incurere. O q̄ iniqui, q̄ imple deum existimabãt esse similem sibi, dum ita uendẽtes peccora illa dicebant: Benedictus dñs, diuites facti sumus. Talis illorũ benedictio, maledicta sit, quoniã & ipse dñs in alio Propheta dicit. Et maledicam benedictionibus uestris, & maledicam illis, quoniã non posuistis super cor. ¶ Propter hoc ò pauperes gregis, qui propter hoc ipsum quod pauperes, id est, humiles estis, occisione euasistis, & forte doletis sup illa pecora occisionis, sicut quispiam uestrum dolens dicit: Veritatem dico in Christo, nõ mentior, testimonium mihi perhibente conscientia mea in spiritu sancto, quoniã tristitia est mihi magna, & cõtinuus dolor cordi meo. O inquã pauperes eiusmodi, subauditur adhuc atẽdite, qd uel quõ cum grege illo egerim, ut melius cognoscatis q̄ iustum occisionis illorum iudicium sit. Et assumpsi mihi duas uirgas, unam uocaui decorẽ, & alterã uocaui funiculum, & pauca gregem. Et succidi tres pastores in mense uno, & cetera ut supra. Duas uirgas assumpsi mihi. i. bis cum hominibus, ut essem deus eorũ, fœdus pepigi. Primo cum Noe, & cum omnibus hominibus siue gentibus. Secundo, cum Abraham & semini eius. Ad Noe nanq; dixit: Ecce ego statuam pactum meum uobiscum, & cum semine uestro post uos. Ad Abraham uero: Ego sum & pactum meũ tecum. Itemq; & statuã pactum meũ inter me & te, & inter semẽ tuũ post te in generatiõibus suis fœdere sempiterno, ut sim deus tuus, & seminis tui post te. Assumpsi ergo mihi duas uirgas. i. primo regimẽ oim gentiũ: quia oim creator sum: dein de regimẽ seminis Abraham, quoniã gentes in uias suas abierunt. Vnã uirgã uocaui decorẽ, & alterã uocaui funiculũ, quia uidelicet gentes ceterã qdã decus meũ, decus & ornatus orbis terrarũ fuit, semẽ autẽ Abraham, pprius hæreditatis meã funiculus eẽ habebat, sicut illi à me dictũ est: Et in semie tuo benedicent oēs gẽtes. In illa uirga quã uocaui funiculum, pauca gregem. i. dedi illis legẽ, quos sicut oues eduxi de Aegypto in manu Moysi & Aaron, & iucudi tres pastores in mense uno. i. me sententiã dante in mense uno, mense primo mortui sunt Maria, Moyses & Aaron, & contracta est anima mea in eis. i. iratus sum eis, ita ut ad iudicium rem illos sententiã mortis. Quã ob causam? Sigdẽ aia eorũ uariãuit in me. i. nõ pfecta uel cõtinua dilectione glorificauerũt me, subauditur ad aquas contraditiõis. Dixitq; eis: Quia nõ credidistis mihi ut sanctificaretis me corã filijs Israel, nõ introducetis hos p̄p̄os in terrã quam

In Chro duæ uoluntates

Mat. 27

Iohã. 16.

Excidii causa scribã & pharisæi, sacerdotes, iudæi.

Malach. 2. Pauperes gregis Apostoli. Rom. 9

Duæ uirgæ duo fœdera. Gene. 9

Gen. 17. & 17

Gene. 22

Num. 20

quā dabo eis. Sciendū (ut supra iā diximus) cū cūta hęc ab eo qđ ait: Aperi Libane portastu
 as, usq; ad id qđ isra dicit: Onus uerbi dñi sup Israhel ad rōnes ptinet iudicij seu ueritatis dñi,
 cuius uniuersa uirgē sunt misericordia & ueritas; & idcirco ptinuisse ad rē, ut nō omitteret di
 cere, qđ succiderit iudicio sa uero illos qđq; pastores eiusmodi qđ multū dilexit. Iam si qđas, qđ
 eū alia uirga fecerit quā uocauit decorē, q in altera quā uocauit funiculū, pauit gregē. i. gu
 bernauit Israheliticā siue Iudaicā gentē, p̄tinus ait: Et dixi: Nō pascā uos. Qđ mori, moriat,
 & qđ succidit, succidat, & reliq; deuorēt unūq; carnē pximi sui. Et hęc dicēs. **L. Zuli (ait)**
 uirgā meā, quē uocabat decus, & abscidi eā, ut irritū facerē fœdus meū, quod per
 cussi cū oibus populis, & irritū deductū est in die illa. **V num (ait)** gregē pauī. i. unam
 gentē regendā suscepi, cæteris autē gētib; dicēdo: Nō pascā uos, abscidi uirgā siue absciden
 do uirgā: dixi, nō pascā uos. Quid em̄, pdest pasci corpa, ubi mortuas esse cōstat aias. Quod
 mori uel succidit in aia, moriat & succidat in corpe. Hęc ubi dixi, nō quieuit mors, nō cessa
 uit gladius, passimq; trūcabāt gētes, & inuicē truncabant, & tū miro mō qui morerent & suc
 ciderent, certatim nascebant tāta infania, ut proletarij quoq; in urbibus collocarent. Qđ ad
 qđ ualuit, nisi ut infernus impleret: Segtur. **Et cognouerūt se pauperes gregis, qui**
custodiunt mibi, quia uerbū dñi est. Et dixi ad eos: Si bonum est in oculis uestris
afferte mercedē meā, & si nō, quiescite. **Pauperes gregis subaudit, de quo supra dixi, &**
pauī gregē. i. regendā suscepi Israheliticā gentē, & dedi eis legē. Qui sunt uel fuerūt illius gre
gis pauperes: Hoies sancti & humiles, quoz nonnulli, & si censu diuites, affectu uel spū fue
rūt pauperes, ut ipse Dauid rex. Isti pauperes cognouerūt: quia uerbū dñi ē. i. quia iustū ē iu
dicū sup gētes. Qñ autē uel qđo dixit ad eos iste pascens gregē: afferte mercedē meā: Nimi
rum qñ dedit eis regiones gentiū, & labores p̄ploz possederūt, tūc dixit illis: Afferte merce
dem meā, quā P salmista ptin⁹ exprimēs: ut custodiāt (inqt) iustificatōes eius, & legē eius re
quirāt. Nā hęc ē tota merces pastoris huius, & in hoc bene muneratū se esse gratulat, si grex
quē pascit, requirat & custodiat legē, & iustificatōes eius. Et qñ grex rōnalis libez habet ar
bitriū, & pastor iste mercedē nō coactā desiderat, sed spōtaneā, pulchre dixit: Si bonū ē iocu
lis uestris, afferte, & si nō, quiescite. Sed qđ illi: Qualem attulerūt mercedē tāto pastoris. Ait:
Et appenderunt mercedē meā triginta argenteis & dixit dñs ad me. Proieci il
lud ad statuarium decoz precium quod appreciatus sum ab eis. Triginta argēteos
dederūt Iudæi siue Pōifices, & Pharisei Iudæ proditori, ut eū traderet illis. Argēteos illos
appellat mercedem suā, & decoz precii. Quis digne uerbis ualeat cōsequi modū facti, siue
qualitatē tantæ rei: Pastor ille q duas habuerat uirgas, & una cōtētus, alterā abscidebat. i. unū
Israheliticū p̄p̄lū gregē curās, cunctaz gentiū tam multū gregē à cura sua reiecerat, & istum
unū gregē tāta cura tamq; miris modis, ut in scripturis legim⁹, pauerat pastor talis ac tātus. s.
olim deus et dñs, homo factus, p̄ semetipm mercedē suā requisit, et talē mercedē appende
rūt ei, uidelicet triginta argēteos in precii sanguinis eius dederūt proditori. Et hoc appellat
decoz precii, nimir; cū ironia grauissima, quia nō fuit decoz. Quis ergo rem huiuscemodi
latis appēdere uel digne ualeat eloqui: Vere nullus nisi solus statuarium, siue plastes deus. Idē
circo proieci (inqt) illud ad statuariū, et proieci illos in domū dei ad statuariū, subaudit ut ipse
q solus nouit dignū pferret sup hoc iudiciū. Proieci. i. ut proicerent effecti, uidelicet qđ lu
das p̄cōnitētia ductus, retulit triginta argenteos principibus sacerdotū et senioribus, dicens.
Peccauī, tradēs sanguinē iustū, et proieci argēteis abiēs laqueo se suspēdit: quis effecit nisi
ipse q hic loqitur, et proieci illos in domū dei. Interim in hac lra, qm̄ dñs est q dicit: Et ap
penderūt mercedē meā, atq; idē ipse loqitur, et dixit dñs ad me: Proieci illud ad statuarium, et
hunc statuariū siue plastem cōstat esse deū, perpulchrū est hic attendere, totius trinitatis col
loquū, quia uidelicet res magna est, cuius magnitudinē istud quoq; insinuat, qđ cōtra illā cō
mune diuinitas, nō in una, sed in tribus suā substātiā personis edicere molit iudiciū, et qua
lis est sentētia iudicij. Segtur. Et precidi uirgā meā secundā, quē appellatur funicu
lus, ut dissoluerē germanitatē inter Judā & Israhel. Et est sentūs: Sicut absciderā uir
gā primā, sic p̄cidi uirgā meā secundā. i. sicut olim gentiū in idolatria defluentium uniuerso
gregi dixeram: non pascam uos, ita et multo acerbius dixi gregi Iudaicæ gentis, non pascam
uos, atque ita effectum est, ut dissoluerem germanitatem inter Iudam et Israhel, i. ut com
pleretuz

Psal. 24

Pauperes gre
gis.

Psal. 104

Merces pasto
ris

Triginta des
narij, decorū
precium, Iros
nice.

Statuarium
deus ipse
Mat. 27

3. Reg. 12 pleretur malū illud, cuius præfagiū fuit, illa dissolutio qua olim dissoluta ē germanitas inter Iudā et Israhel, qñ decē tribus sciderūt se à tribu Iuda, et à domo David, et fecerunt sibi regē Hieroboā de tribu Efraim, sciderūt se à sc̄iō & legitimo dei tēplo, & aureos p deo coluerūt vitulos. Scdm̄ illud maloz̄ initiū q̄ dissoluta ē germanitas inter Iudā & Israhel, p̄cidi hāc uicē gā sc̄dam, ut uidelicet sicut tūc decē trib⁹ q̄ uocabant̄ Israhel, & Iudā cui regnabat dom⁹ Dauid, nullus itē sociare potuit, siqdē nullus unq̄ regū Israhel recessit à p̄ctis Hieroboā. i. à cultu uitoroz̄ q̄s ille fecit, quis multa magnalia fierēt p̄ p̄phetas, maximeq̄ p̄ Heliā & Heliēū, nec fieri potuit ut rediret Israhel in regnū dom⁹ David, ita nemo possit sociare Iudāos cōfēforib⁹ Ch̄i, uel cōuertere ut subijci uelint regno filij David, regno Iesu Ch̄i, à q̄ se abscederūt negādo illū añ faciē Pilati, & crucifigēdo app̄ciatū (ut iā dictū ē) triginta argenteis. Sequitur **Et dixit dñs ad me: Adhuc sume tibi uasa pastoris stulti, quia ecce suscitabo pastorem in terra, qui derelicta nō uisitabit, & cōtritiū nō saluabit, & id qd̄ stat nō enutriet, & carnes pinguiū comedet, & unguulas eoz̄ dissoluet.** Qm̄ (inqt) assumpsi duas ungas, & taliter ut dictū ē euenit, tanq̄ malā mercedē reddiderūt mihi q̄ gregē pauī, adhuc unū est qd̄ faciā, sicut postulat ordo iustitiæ rō iudicij. Sume tibi uasa pastoris stulti. s. perā, baculū, fistulā, & sibilū. Ad qd̄ hāc: Quia ecce (inqt) ego suscitabo pastore, &c. Quo Esaias, ut captiuitatē ppli demonstraret, nudus ambulauit, & Hieremias iuit ad domū figulī, ut ex dissipatiōe uasis qd̄ currebat in rota, & in manu fingebat artificis, & interitū Israhelis, & dei potētiā ostēderet, & Ezechiel ut subuersionē Hierlm̄, & fugā Sedechiæ, & onera captiuoz̄ nō solū uoce, sed & habitu demonstraret, p̄fodit parietē, & in humeris deportatus ē. Sic & tu habitu pastoris assume, ut stultū annūcies pastore, q̄ uēturus ē. Pastor at̄ stultus & imperitus haud dubitū quis Antichrist⁹ sit, q̄ in cōsummatōe mūdi dī esse uēturus, & qualis futurus sit indicat. Iste pastor ideo sup̄ eos cōsurget: quia pastor bonus q̄ pauert eos, tam iniqua mercede munertus, tā indecoro ab eis p̄cio app̄ciatus est. Hinc & in euāgelio dicit: Ego ueni in noīe p̄is mei, & nō suscepistis me. Si alius uenerit in noīe suo, illū accipietis, pastore utique stultū. i. sciet mihi cōtrariū, nō p̄ ignorantia errantē, sed p̄ malitia repugnantē. Nā quia in Psalmo q̄q̄ scriptū est, simul insipies & stultus peribūt. Sciendū, quia stult⁹ & insipies in hoc differūt, qd̄ insipies dicat̄ ille q̄ nescit: stult⁹ aut̄ ille q̄ scit, & nihilominus ait cōtra rōnem iustitiæ quā scit. Pastor ille nō faciet, quod ego bon⁹ pastor feci. Ego derelicta uisitauī, ille derelicta nō uisitauit. Ego dispersa q̄siui, ille dispersa nō q̄ret. Ego cōtritiū sanauī. i. peccatore cōuertit, ille cōtritiū nō sanabit. Ego id qd̄ stat enutrio, dū bonū in melius p̄ueho, ille qd̄ stat nō enutriet. imō faciet qd̄ cōtra est. Carnes pinguiū comedet, & unguulas eoz̄ dissoluet. i. multos q̄ uidebant̄ cōsapientes seducet, & rōnē discretōis auferet, ita ut si fieri possit, in errors inducant̄ etiam electi.

L. pastor & idolū, relinques gregē, gladius sup̄ brachiū eius, & sup̄ oculū eius dexterū. Brachiū ei⁹ ariditate siccabit, & ocul⁹ ei⁹ dexter tenebre fecēs obscurabitur. Hāc hostilis appellatio, d̄ pastor & idolū, quā cōgrua ē utpote, sicut aduersariū p̄p̄riū eius q̄ appellat eū. Nam q̄ appellat eū ip̄e est Christ⁹, & ille tā p̄p̄ri⁹ Christi ē aduersari⁹ ut dicat Antichristus. i. Christo cōtrari⁹. O inq̄t, pastor & idolū, falso pastor, falso pastor, & uere idolū: falso (inq̄) pastor, q̄a relinques gregē, & uere idolū, quia mēdaciū. Sicut em̄ filius dei ueritas dī & est, ita tu fili diaboli mēdaciū recte diceris & es. Tu te ostēdes tanq̄ sis deus, sed tu nō dico idolorū cultor, imō idolū es & nō deus. Tu teip̄m existimari uis de q̄ scriptū est. Apud ip̄m est fortitudo & sapia: sed nō ita ē. Imō sup̄ brachiū tuū. i. sup̄ tuā quā iactas fortitudinē, & super oculū tuū dextrū. i. sup̄ tuā quā tibi arrogas sapiā, fortioris & sapiētioris, imō solius fortis, & solius sapiētis euaginatus ē gladius: ille (inquā) gladi⁹, q̄ iam dudū in celo diabolus pater tuus, & tu cū illo es plagatus, et mirū qd̄ plagatus adhuc uiuus. i. deū uiuentē te dicere p̄p̄riū mis, cū plaga tua, plaga sit mortis. Hui⁹ rei admiratio ē in Apocalypsi sub his uerbis: Et om̄i de capitibus quasi occisum in mortē, & plaga mortis eius sanata ē. Itē dicēs habitātib⁹ in terra, ut faciāt imaginē bestię, quæ habet plagā gladij & uixit. Nō uere plaga mortis tuæ sanata ē, nec uere uiuus, sed tu insane pastor, et idolū mortuū, ostentatiōe tua sanus es et uiuus. Tale brachiū tuū, nō uera fortitudo sed rebellio cōtra altissimū, ariditate siccabitur, et talis oculus tuus tibi dexter deo totus sinister, oculus nō uere sapia, sed ueraciter malicia tenebre fecēs obscurabitur, ut mittaris in profundū inferni mancus & cæcus.

Esa. 20
Hier. 18

Ezech. 12

Pastor stultus
Antichristus.

Iohan. 9

Psal. 48.

Mat. 24

Antichristus,
Idolum & mēdaciū.

Iob. 12.

Apoca. 13.

Ibidem.

¶ Libri quarti finis.
¶ Rupert